

disp. 2. q. 3. sect. 2. §. 2. Aranda lib. 1. disp. 5. sect. 1. §. 1. Martinoni
disp. 7. sect. 1. Peñafiel tom. 4. disp. 9. sect. 1. Martin. Perez disp. 9. sect.
7. Petrus Hurtado disp. 43. sect. 1. subsect. 1.

59. Ex alijs D. Bonaventura in 3. dist. 2. art. 1. q. 2. Alenf. 3. p.
q. 11. memb. 1. Ochamus in 3. q. 1. art. 3. Gabriel in 3. dist. 1. q. 2. art.
1. & 2. Baldius lib. 2. quæst. 2. q. 5. difficult. 2. Eustach. à S. Paulo p. 2.
tract. 1. disp. 4. q. 1. Pasqualig. disp. 78. sect. 9. Bonæspei tom. 2. tract.
3. disp. 7. dub. 1. & seqq.

DE AGENTE, QUO FORMATA EST natura assumpta.

DISTINCTIONIS QUARTÆ SYNOPSIS.

Divini flatus fuit Incarnatio donum.

Quamvis non deerant Filius, atque Pater.

Sic incipit: *Cum verò.*

Sic terminat: *Quia factus est.*

1. **C**ONNECTITUR hæc distinctio cum superiori. In illâ egit
Magister de qualitatibus, conditionibusque naturæ assumptæ;
sed in præsentî determinat de authore, sive agente, quo formata
est natura humana assumpta à divino Verbo: igitur rectè inter se
præfate consonant distinctiones.

2. Consequentia probatur: In omni causarum genere prius ve-
nit agendum de intrinsicis, quàm de extrinsicis rei causis; sed qua-
litates, conditionesque naturæ assumptæ à Divino Verbo sunt veluti
causæ intrinsicæ illius; author verò, sive agens, quo formata est ipsa
natura humana, in causæ extrinsicæ serie certo certius recensetur: er-
go dum Magister de authore, sive agente, quo natura humana assump-
ta à divino Verbo fuit formata, disserit in præsentî distinctione, post-
quam de qualitatibus, conditionibusque ipsius in superiori determina-
rat, non procul à rectâ connexionem censetur.

Divi-

3. Dividitur præfens distinctio in tres præcipuas partes. In qui-
rum prima expendit Magister, quare absconsum Incarnationis opus
crebrò Spiritui Sancto ascribitur; cum tamen à totâ Trinitate sit
perfectè operatum. In secunda verò venustè declarat, Spiritum Sanc-
tum non posse Patris Christi Domini fortiri nomen, quanquàm de
ipso passim Christus natus dicatur. In tertiâ autem, & ultima detegit
parte, quare Apostolos potius Christum Dominum de muliere fieri
quàm nasci, non semel proferat.

4. PRO PRIMÆ igitur partis plenâ enodatione, hoc primum
paratur theorema: *Etsi Incarnationis arcanum opus passim Spiritui Sancto
ascribitur; tamen Patris, & Filii cooperatio ab illo non eliminatur.* In cu-
ius probationem, quandam in littera dubitationem proponit Magister
ipsique efficacem adjicit solutionem.

5. Sic sedulo intestus litterâ inquirat Magister: *Si opus Incarna-
tionis specialiter in sacrâ paginâ accomodatur Spiritui Sancto, quomodo to-
ta Trinitas ipsam Incarnationem est operata?* Et respondet Magister, ideo
hoc sic contigisse, quia Spiritus Sanctus charitas, donumque Patris, &
Filii censetur, & ex ineffabili Dei charitate Verbum caro factum est,
quin ab Incarnationis arcano opere ob id Pater, & Filius arceri vi-
deantur.

6. Illustrat primò assumptum Magister ex Augustino in Enchir.
cap. 38. inquirente simulque respondente: *Cum illam creaturam, quam
Virgo concepit, & peperit, quamvis ad solam personam Filii pertinentem tota
Trinitas fecerit, neque enim separabilia sint opera Trinitatis, cur in eâ fa-
ciendâ Spiritus Sanctus solus nominatus est? An etiam quando unus trium in
aliquo opere nominatur, universa operari Trinitas intelligitur? Ita verè est
& exemplis doceri potest.* Ergo quia nihil obsonum fidei principiis de-
prehendimus in eò, quòd Incarnationis opus specialiter sacro in Co-
dice accomoderetur Spiritui Sancto: & quòd tota Trinitas Incarnatio-
nem ipsam sit operata.

7. Secundò ratione: Etsi plura Trinitatis opera ad extra passim,
& specialiter iteratis in Scripturæ locis ascribantur Patri, & Filio,
non impedit, quòd à tota Trinitate sint operata, ut claret ex appo-
sitis in primâ hujus libri distinctione: ergo quamvis tota Trinitas fe-
cretum Incarnationis opus absolvat ad extra, poterit absque ullo trium
personarum indivisionis dispendio specialiter Spiritui Sancto ap-
propriari.

8. Sed oppones: Dum divinam nominamus essentiam, personam
determinatam necessario non intelligimus, etsi unam, eandemque

natu-

naturam in tribus veneremur personis: ergo nec dum unam nominamus personam, aliam non inteligimus, cum una ab alia plus, quam ab essentia disideat: ergo si absconsu[m] Incarnationis opus crebro in sacris Spiritui Sancto accomodatur litteris, non poterunt ibi alia[m] inteligi personę, ut una cum Spiritu Sancto præfatum Incarnationis opus perficiant: ergo ita Incarnatio Spiritui Sancto specialiter adscribitur, ut alia[m] ab hoc munere arceantur personę.

9. Respondetur negando consequentiam, & omne inde deductum. Licet enim, dum essentiam nominamus divinam, necessaria illatione personam determinatam non declarem: tamen dum unam personam ad extra operantem exprimimus, alias necessario significamus. Quia, cum individuum deitatis sit, commune tribus divinis suppositis, possumus essentiam nominare divinam, quin personam determinatam significemus: At, cum omnia opera ad extra sint toti Trinitati indivisa, non valemus personam unam exprimere operantem, quin alias in eodem munere deprehensas significemus. Et hæc de primâ distinctionis parte sufficiant.

10. PRO SECUNDÆ vero distinctionis partis declaratione, hoc secundum statuitur thema: *Quamquam Christus Dominus de Virgine, ut Matre, dicatur natus; tamen de Spiritu Sancto, ut de Patre, non est natus.* Pro: cuius exacta indagine, quoddam satis affectatum adducit dubium Magister, & ipsius solutionis pondere solida conclusionis fundamenta iacit in littera.

11. Inquit ergo argute Magister: *An Christus Dominus debeat dici Filius Spiritus Sancti, dum natus de illo dicitur?* Et pro negante parte, sub hac argumentaria methodo arguit: Christum Dominum, secundum quod est Verbum, Pater æternus genuit; ideoque ejus proclamatur Filius: ergo si Christus Dominus diceretur Spiritus Sancti Filius, eum genuisset, secundum quod est homo, compositusque diceretur ex duabus naturis, divina quippe, & humana: ergo Christus Dominus secundum unam naturam esset Filius Patris æterni; & secundum aliam Spiritus Sancti Filius; quod maxime abnorme ab omnibus arbitratur: igitur Christus Dominus, etsi natus de Spiritu Sancto dicatur, non tamen debet dici Filius illius.

12. Sed oppones in littera; sicut Christus Dominus natus est de Beatâ Virgine Matre; sic de Spiritu Sancto dicitur natus; sed quia Christus Dominus natus est de Beatâ Virgine Matre, verè Virginis dicitur Filius; ergo quia Christus dicitur natus de Spiritu Sancto erit Spiritus Sancti Filius, cum de illo, & illâ sit natus.

Ref-

13. Respondet Magister negando maiorem, & consequentiam. Quia, etsi Christus Dominus possit absque ullo fidei dispendio dici Filius Beatissimæ Virginis Matris, non tamen valet dici Spiritus Sancti Filius, quamquam de illo, & illa dicatur natus. Quia Christus Dominus non est natus de Spiritu Sancto, ut de Patre; benè verò de Beatâ Virgine, ut de Matre; & ideo dicitur Filius Virginis, & non Spiritus Sancti Filius.

14. Præfatum instantiæ solutionem, & cui maxime innititur thematis probationis robur, nonnullis præmunit exemplis Magister. Primò: Quamplura de re aliqua nascuntur, quæ tamen filij eius non dicuntur, ut capilli de capite; & plura alia, quæ de homine nascuntur, & tamen filij eius non dicuntur: ergo licet Christus Dominus de Spiritu Sancto dicatur natus, non inde consequitur, quod sit illius Filius.

15. Secundò: Qui nascuntur ex aqua, & Spiritu Sancto in baptismo, non aquæ filios eos rectè quispiam dixerit, sed filij Dei Patris, & Matris Ecclesiæ dicuntur: ergo etsi de Spiritu Sancto natus sit Christus, non tamen erit Spiritus Sancti Filius.

16. Tertio, è converso, non omnes qui dicuntur alicuius filij, consequens est, ut de illo etiam nati esse dicantur, ut claret in filijs, adoptivis, filijsque gehennæ: ergo nec consequens erit, quod qui nascuntur ab aliquo, filij illius dicantur: ergo pariter, nec in arctatam illationis compagem devenire quis poterit, nempe, quod Christus Dominus debeat Spiritus Sancti appellari Filius, eò quod de illo sit natus.

17. Modò Magister in littera geminam suggerit rationem, quare Christus Dominus specialiter de Spiritu Sancto dicatur natus, non verò Filius. Primam sic concinnat Magister rationem: Incarnatio est donum Dei, ad ostendendum, quod unio naturæ humanæ cum divino Verbo, ex solo Dei dono, & nullis præcedentibus meritis, fuit operata; ergo dum Christus Dominus dicitur de Spiritu Sancto natus, *ly de*, solum denotat rationem operis; sed quo pacto solum denotat rationem operis, Christus Dominus etsi de Spiritu Sancto dicatur natus, non est Filius illius: ergo.

18. Secundam etiam sic suppeditat rationem Magister: Christus Dominus de Spiritu Sancto dicitur natus, non sicut de seminali materia, sed sicut de causa efficiente: ergo dum de Spiritu Sancto Christus dicitur natus, *ly de*, solum denotat respectum causæ efficientis, non formalis, aut materialis; quemadmodum homines dicuntur esse

ex

ex Deo, non substantialiter, sed effectivè: ergo si Christus Dominus non est natus de Spiritu Sancto, sicut de feminali materia, sed solum sicut de causa efficiente, poterit dici natus de illo, sed non Filius ipsius.

19. Hoc Magistri subtile pensum, his duabus rationibus in textus litterà deprehensum, aliquibus Patrum illustratur autoritatibus. Primò Augustinus in Enchir. cap. 38. sic ad rem affatur: *Conceptus ergo, & natus de Spiritu Sancto esse dicitur Christus; non quod Spiritus Sanctus fuerit Virgini pro semine; non enim de substantiâ Spiritus Sancti semen partus accepit, sed quia per gratiam Dei, & operationem Spiritus Sancti de carne Virginis est assumptum, quod Verbo est unitum; sed ex eò quod de substantiâ Spiritus Sancti partus Christi Domini non accepit semen, sed solum per gratiam Dei, & Spiritus Sancti operationem de carne Virginis fuerit assumptum, quod Verbo fuit unitum, Christus Dominus specialiter natus de Spiritu Sancto, & non Filius illius debet dici; quia hoc solum denotat efficientem causam: ergo.*

20. Secundò: D. Ambrosius lib. 2. de Spirit. Sanct. in illa verba cap. 1. Math. *Inventa est in Utero habens de Spiritu Sancto, &c.* sic condecòre alloquitur: *Quomodo ergo in Utero habuit Maria ex Spiritu Sancto? Si quasi ex substantia: ergo Spiritus in carnem, & ossa conversus est. Non utique. Si vero quasi ex operatione, & potestate eius Virgo concepit, quis neget Spiritum Sanctum Dominicæ Incarnationis Authorem? Ergo si inventa est in utero Beatissima Virgo Maria habens de Spiritu Sancto; & non quasi ex substantia ipsius, aliter Spiritus Sanctus in carnem, & ossa foret conversus; sed quasi ex operatione, & potestate eius Virgo concepit, quis inficias ibit, Christum Dominum etsi specialiter natum de Spiritu Sancto, Filium ipsius non debere dici.*

21. Sed oppones; Spiritus Sanctus una cum Virgine Matre operatus est Filii Christi Domini insolitam conceptionem; sed quia Virgo sic operata est unà cum Spiritu Sancto Christi Domini admirabilem conceptionem, Christus dicitur Filius Virginis, & Virgo dicitur eius Mater: ergo quia Spiritus Sanctus eam explevit simul cum Virgine Matre, Christus poterit dici Filius Spiritus Sancti, & Spiritus Sanctus eius Pater.

22. Respondetur ex Magistro negando consequentiam, & simile. Nam, etsi Spiritus Sanctus unà cum Virgine Matre sit operatus Christi Domini insolitam conceptionem; tamen aliter ac operata extat à Virgine Matre; quia Christus Dominus ita natus est de Virgine Matre, ut soli Matri sit similis in natura assumpta; secus Spiritui

San-

Sancto; & idcirco Christus dicitur Filius Virginis, & Virgo Mater: At, Spiritus Sanctus nec Pater Christi Domini, nec Christus Filius Spiritus Sancti dici valet. Insuper, quia ex opposito varia consequuntur incommoda, videlicet, geminos in Trinitate esse Patres; & Filium ipsum esse sui ipsum patrem, eò quod assumptionem naturæ humanæ in unitatem suppositi, etiam cum alijs divinis personis fuerit operatus; & alia plura, quæ supra insinuavimus. Et hæc de secundâ parte sufficient.

23. PRO TERTIÆ autem, & ultimæ distinctionis partis ostensione, tertium præficitur theorema: *Christus Dominus quavis de Virgine Matre sit natus, potius dicitur factus, quam natus, eò quod virili ex semine non sit conceptus.* Etiam præsentis theorematis probatio, quâdam ex solutione dubij à Magistro in textus litterà producti, supra modum fulcitur.

24. Sic in litterà ambigit Magister: Si nudo capite proferimus, Christum Dominum esse natum; & aliud sonat nasci, aliudque fieri, cur Apostolus cap. 1. ad Romanos scribit de Christo: *Factus ex semine David.* Et ad Galatas cap. 4. *Factus ex muliere?* Ex respondet Magister, id Apostolum dixisse, ad ostendendam distantiam differentiamque perraræ conceptionis Christi Domini à communi aliorum hominum conceptione.

25. Quod sic expendit Magister: Christus Dominus virtute suæ insolitæ singularisque conceptionis pollet tam nati, quam facti ratione, eò quod solâ Spiritus Sancti operatione in Virginis Matris immaculatâ alvo fuerit eius purissima caro formata; sed cæteri homines solâ nati, & non facti pollet ratione; cum eorum caro virtute virilis feminis elaboretur in utero; & idcirco homines dicantur filios generare, & non facere: ergo etsi Christus Dominus sit natus, rectè ab Apostolo dicitur factus, ut sic ostendat discrimen inter Christi Domini, & aliorum hominum conceptionem.

26. Sed dices: Ipse Apostolus cap. 1. ad Romanos de Christo Domino scribit: *Factus ex semine David:* ergo quia in Christi Domini conceptione semen hominis intervenit; sed ex eo quod semen hominis eius conceptioni intervenerit, nulla distantia, aut differentia inter Christi Domini, & aliorum hominum conceptionem valet deprehendi: igitur Magistri ratio non abluit difficultatem adductam.

27. Respondet Magister negando Consequentiam. Quia, etsi Apostolus dicat Christum factum fuisse ex semine David, non intendit asserere, semen hominis eius supervenisse conceptioni; sed quòd

ex carne Virginis, quæ ex semine David processit, caro Christi Domini fuerit formata. Et hæc de tertiâ, & ultimâ distinctionis parte satis superque sint dicta.

QUÆSTIONES.

28. **Q**UÆSTIO 1. An tota Trinitas fuerit causa efficiens Incarnationis? De quò; *hic dist. 1. q. 18.*
29. Quæstio 2. An nomen, & ratio doni propriè, & solitariè conveniat Spiritui Sancto? De quò, *tom. 1. dist. 11. q. 6.*
30. Quæstio 3. An Spiritus Sanctus procedat à Patre, & Filio? De quò, *tom. 1. dist. 11. q. 2.*
31. Quæstio 4. An Pater, & Filius sint unum principium Spiritus Sancti? De quò, *tom. 1. dist. 5. q. 3.*
32. Quæstio 5. An Caritas sit donum aliquod creatum à Spiritu Sancto distinctum? De quò, *tom. 1. dist. 14. q. 2.*
33. Quæstio 6. An sententia Magistri de hac re sustineri possit? De quò, *tom. 1. dist. 17. q. 4.*
34. Quæstio 7. An Christus D. sit verus Filius Immaculatæ Virginis Matris? De quò, *tom. 1. dist. 2. q. 6.*
35. Quæstio 8. An Christus, ut homo, sit Filius naturalis, proprius, aut adoptivus Dei? De quò, *tom. 1. dist. 13. q. 5.*
36. Quæstio 9. An Incarnatio sit opus Dei, ut unius, an ut trini? De quò, *hic dist. 1. q. 15.*
37. Quæstio 10. An Christus Dominus, etiam ut homo, possit dici propriè servus? De quò, *tom. 1. dist. 13. q. 5.*
38. Quæstio 11. An Beata Virgo Maria sit appellanda genitrix Dei? De quò, *tom. 1. dist. 2. q. 6.*
39. Quæstio 12. An in Conceptione Filij fuerit aliquid Spiritui Sancto cooperata Beata Virgo Maria? De quò, *tom. 1. dist. 2. q. 6.*
40. Quæstio 13. An Incarnatio Filij Dei debeat appropriari Spiritui Sancto? De quò, *hic dist. 1. q. 18.*
41. Quæstio 14. An Christus Dominus possit dici Filius Spiritus Sancti? De quò, *tom. 1. dist. 2. q. 6.*

DE MODO UTRIUSQUE NATURÆ,
quippè assumentis, & assumptæ.

DISTINCTIONIS QUINTÆ SYNOPSIS.

*Nec credas aliam quòd sumat hypostasis una,
Etsi naturas continet una duas.*

Sic incipit: *Præterea.*

Sic terminat: *Dico est.*

1. **C**ONNECTITUR hæc distinctio cum superiori. In illà egit Magister de agente, seu authore, quo formata est natura assumpta à divino Verbo; sed in præsentì determinat de modo utriusque naturæ, quippè assumentis, & assumptæ, sive an assumens, & assumptum habeant rationem naturæ, vel personæ: ergo haud dubiè rectæ connexioni adherent.

2. Consequentia probatur: Prius est assignare authorem, quo formata est natura assumpta à divino Verbo, quàm de utriusque naturæ, assumentis scilicet, & assumptæ, sive an assumens, & assumptum habeant rationem naturæ, vel personæ, indagare, eò quòd hæc inquisitio supponat naturam formatam, & formationis illius authorem: ergo si modò Magister determinat de utràque naturà assumptà, & assumente, sive an assumens, & assumptum ratione naturæ, vel personæ polleant; postquam de authore, quo formata est natura à Verbo divino assumpta, egerat in antecedenti, reverà à recto connexionis tramite non disidet.

3. Dividitur præsens distinctio in tres præcipuas partes. In quarum primà tenet Magister, personam divinam humanam assumpsisse naturam. In secundà verò sustinet, quòd et si natura divina in personà Filij possit dici incarnata; nunquàm tamen valet dici simpliciter caro facta. In tertià autem, & ultimà tuetur parte, Verbum divinum hominis personam non assumpsisse.

4. PRO PRIMÆ igitur partis clarā indagine, hæc prima præfigitur conclusio: *Hactenus, ex cuncto Catholicorum cœtu, nullus asseruit, personam assumpsisse personam, aut naturam, absolute naturam.* In cuius validum tutamen, quadruplicatam adducit quæstionem Magister, eisque plenam ac subtilem adhibet solutionem.

5. Sic primam, secundam, & tertiam proponit quæstionem Magister. Primò: *An persona assumpserit personam?* Secundò: *An natura assumpserit personam?* Tertiò: *An persona assumpserit naturam?* Et respondet Magister his tribus dubitationibus satis perfunctoriè in litterà, videlicet, personam non assumpsisse personam, nec naturam personam, sed personam naturam.

6. Quod aliquibus Augustini testimonijs indivisè suadet Magister. Primò in lib. de Fide ad Petrum, cap. 2. his expressis alloquitur verbis: *Deus Verbum non accepit personam hominis, sed naturam.* ergo quia persona non accepit personam, nec natura personam, sed persona naturam.

7. Secundò ex eodem Augustino in litterà idipsum probat Magister: *Sic Deus humanam naturam in unitatem personæ suscepit, quod se humilians per misericordiam, in corrupta Virgine, uterum ex eâ nasciturus implevit:* ergo quia persona naturam humanam suscepit, & non persona personam, aut natura personam.

8. Tertiò, in aliam pergit cum Augustino probationem Magister. Sic ad rem eodem in libro, ipsoque in capite affatur: *Dei Filius Unigenitus, ut carnem hominis animamque mundaret, susceptione carnis animæque rationalis incarnatus est; sed Filium Dei Unigenitum susceptione carnis animæque rationalis incarnari, nihil aliud indicit, quam personam assumere naturam, & non personam personam, aut naturam personam:* ergo. Hactenus de triplici à Magistro comprehensè adducta quæstione.

9. Quartam, & ultimam in hunc præfigit modum quæstionem Magister: *An natura assumpserit naturam?* In cuius responsione maximè intentos, dubitationibus æstuantem, & contradictionibus irretitos quamplures Clâssicos adinvenit Doctores Magister in litterà. Eorum rationes brevi perhibemus calamo, & Magistri proprium ac litteralem aperiemus sensum.

10. Primò: Quod natura non assumpserit naturam, videtur expressè docere Concilium Toletanum Sextum, cap. 1. hæc verborum serie: *Solus tamen Filius accepit hominem in singularitatem personæ, non in unitatem divinæ naturæ, id est, quod est proprium Filij, non quod commune est Trinitati:* igitur naturam divinam humanam non assumpsisse, eò quòd

quòd Filius in singularitatem personæ, & non in unitatem naturæ, eam accepit, Concilium statuit.

11. Secundò, consentaneè his Concilium Undecimum Tolertanum decernit: *Unius substantia credimus Deum Patrem, & Filium, & Spiritum Sanctum, non tamen dicimus, ut huius trinitatis unitatem Maria Virgo genuerit; sed tantum Filium, qui solus naturam nostram in unitatem personæ suæ assumpserit:* ergo quia solus Filius, quem Beata Maria Virgo genuit, naturam nostram in unitatem personæ suæ assumpsit; ac proindè natura divina humanam non accepit naturam.

12. Tertiò, etiam hæc in eodem Concilio inveniuntur verba: *Incarnationem quoque huius Filij Dei tota Trinitas operata esse credenda est: Solus tamen Filius formam servi accepit in singularitatem personæ:* ergo quanvis tota Trinitas incarnationem Verbi sit operata: tamen solus Filius formam servi accepit in singularitatem personæ; sed quo pacto sic eam accepit, natura divina non assumpsit humanam: ergo.

13. Quòd autem natura divina humanam assumpserit, primò Augustinum in litterà approbasse videtur, & præsertim lib. de Fide ad Petrum cap. 2. dicentem: *Illa enim natura, quæ semper genita manet ex Patre, naturam nostram sine peccato suscepit, ut nasceretur ex Virgine:* ergo quia natura divina humanam suscepit, nisi fortè natura pro personâ hîc accipiatur.

14. Secundò, Augustinus ipse expressè de hac re lib. 1. de Trinit. cap. 1. alloquitur: *Forma Dei accepit formam servi;* sed formæ Dei nomine, natura significatur divina: ergo quia hæc humanam assumpsit naturam.

15. Tertiò, Divus Hilarius lib. 12. de Trinit. idipsum amplè confirmat: *Esse in formâ Dei non alia intelligentia est, quam in Dei manere naturâ;* sed in Dei manere naturâ, nihil aliud sonat, quam naturam assumere naturam: ergo.

16. Quartò, Doctorum Maximus Hieronymus in Explan. symb. ad Damasum, sic suum in huius opinionis subsidium calculum adhibuit: *Passus est quod pati poterat, id est, non secundum illam substantiam, quæ assumpsit; sed secundum illam, quæ assumpta est;* sed ex his claret, divinam substantiam humanam assumpsisse carnem: ergo.

17. His ita perpensis ex unâ ac aliâ opinionibus parte, subinfert Magister. Primò, personam Filij assumpsisse humanam naturam, & divinam naturam in personâ Filij humanæ naturæ copulâ tam, nec non ipsam naturam divinam incarnatam fore: Secundò deducit, quòd est crebrò dicatur, solum Filium naturam, sive formam sibi arrogat.

gasse humanam, sub hac tamen exceptione, divina non comprehenditur natura; cum duntaxat id proferatur, quia huiusmodi assumptio in Patris, vel Spiritus Sancti personam non fuit operata. Tertiò observat, quòd dum legitur, proprium esse Filij naturam humanam assumere, hæc hunc vertere sensum verba, nempe, Deum humanam sibi copulasse naturam in propria hypostasi Filij, & non in tribus personis.

18. Quod reverà egregiè expendit Magister in litterà gemino Damasceni lib. 3. de Orthodoxà Fide, cap. 6. testimonio. Sic primum suppeditat: *In humanatione Dei Verbi dicimus, omnem, & perfectam naturam deitatis in unam eius hypostaseon incarnatam esse, id est, unitam humanæ naturæ, & non partem parti.* Secundum cap. 7. eiusdem suggerit libri: *Quando dicimus naturam Verbi incarnatam esse, secundum Athanasium, & Cyrillum, deitatem dicimus esse unitam carni, & unam naturam Dei Verbi incarnatam confitemur:* igitur natura divina fuit incarnata in Filij personam, quia sibi humanam copulavit carnem. Et hæc de primam distinctionis parte sufficient.

19. PRO SECUNDÆ verò distinctionis partis dilucidatione, secunda præfigitur conclusio: *Etsi naturam divinam in Filij personam fore incarnatam sit concedendum; non tamen eandem fuisse carnem factam simpliciter est tenendum.* Quam probat Magister in litterà ex geminati dubij gnarà ac subtili solutione.

20. Sic primò res ambigitur à Magistro: *An sicut natura divina valet dici incarnata; sic pariformiter possit enunciari quòd sit caro facta?* Nam quemadmodum ratione incarnationis Verbum divinum dicitur caro factum, etiam ipsa divina natura vi incarnationis possit fieri caro facta. Et respondet Magister, præfatam loquutionem simpliciter esse negandam, nè conversio naturæ in naturam significari putetur: Unde, si in sacra paginam quandoque invenitur, quòd naturam divinam sit caro facta, exponendum venit, quòd sit idem, ac incarnata; ergo quanvis sit concedendum, quòd natura divina in Filij personam sit incarnata, non idè simpliciter erit tenendum, quòd eadem sit caro facta.

21. Secundò, si aliud controvertit dubium Magister: *Si natura divina assumpsit humanam, quare ratione illius assumptionis natura divina non dicitur homo facta, vel esse?* Non enim Verbum divinum titulo assumptionis naturæ humanæ dicitur factum esse homo, vel esse? Ergo & cur natura divina eiusdem assumptionis vigore naturæ humanæ in Filij personam quippè, non poterit dici homo facta, vel esse?

22. Et respondet Magister: Quòd licet Verbum divinum titulo assumptio-

assumptionis naturæ humanæ dicatur factum esse homo, vel esse; nihilominus natura divina non valet dici homo facta, vel esse, etsi eandem humanam in Filij personam assumpsit naturam; quia natura divina non humanam sibi copulavit naturam in unitate naturæ, quemadmodum Verbum eam sibi arrogavit in unitate personæ: ergo quanvis natura divina humanam assumpsit, non idè poterit dici homo facta, vel esse; ac proinde, etsi naturam divinam in Filij personam fore incarnatam sit concedendum; non tamen eandem fuisse carnem factam simpliciter erit tenendum.

23. Sed oppones in hanc Magistri doctrinam: De omni eo, de quo prædicatur Filius Dei, prædicatur homo; sed hæc propositio est vera: Divina natura est Filius Dei: ergo & illa: Divina natura est homo: ergo cum natura divina humanam assumpsit in Filij Dei personam, iure optimo dici poterit homo facta, vel esse homo.

24. Respondetur ex Magistro in litterà negando Consequentiam, & fortasè Maiorem. Nam Filius Dei est suppositum naturæ humanæ assumptæ, non sic divina natura, etsi eam in Filij personam assumpsit; & idcirco hæc prædicatio magis propria censetur: Filius Dei est homo; quàm illa: Divina natura est homo. Unde Magister non simpliciter eam negat, sed ait, non ita esse propriam, nec crebrò in usum adducendam, ac aliam; cum præfatus loquutionis modus nimiam videatur præcontinere expressionem. Et hæc de secundam distinctionis parte sufficient.

25. PRO TERTIÆ autem, & ultimæ distinctionis partis intelligentiæ, tertia statuitur conclusio: *Personam hominis Verbum non assumpsit divinum, sed accipiendo sibi naturam copulavit, & copulando accepit, sicque personalitatem prævenit.* In huiusmodi ergo asserti propugnationis gratiam tenet Magister, Verbum non assumpsisse hominis personam; quia caro humana, & rationalis anima, quam Verbum accepit, ante sui assumptionem, nullam construebant personam.

26. In præfatam conclusionem bifariam aggreditur Magister. Primò sub hac formam. Persona est rationalis naturæ individua substantia; sed anima rationalis est individua substantia naturæ rationalis: igitur rationalis anima est persona; sed Verbum divinum assumpsit rationalem animam: ergo & personam.

27. Respondet Magister, rationalem animam carni unitam non pollere propria ratione personæ, sed tantum à corpore separatam: Cum ergo Verbum divinum rationalem animam à corpore separatam non assumpsit, sed ipsi copulatam, benè colligitur, ipsum personam non assumpsisse.

28. Secundò arguit Magister aliquibus Augustini, & sacrae paginae expressis testimonijs validè fretus. Primò, sic in Expos. symb. scribit Aurelius: *Si quis dixerit atque crediderit hominem Iesum Christum à Filio Dei assumptum non fuisse, anathema sit.* Secundò, lib. de Prædest. Sanct. cap. 15. ait: *Ille homo à Verbo est assumptus: Ille homo factus est Christus.* Tertio, ex Prophetà de Christo homine alloquente, Psal. 64. *Beatus, quem elegisti, & assumpsisti, &c.* ergo quia Verbum assumpsit hominem; sed homo est persona: ergo videtur Verbum assumpsisse personam.

29. Respondet Magister, præmissa Augustini testimonia, eisque quamplura similia, in hoc utique sensu fore capienda, videlicet, quòd dum dicitur Verbum divinum assumpsisse hominem, ly homo, accipiat pro naturà humanà, & non pro personà; ita, ut hunc aptissimum referat sensum, assumpsit hominem, idest, humanam naturam; sicque Verbum divinum nunquam personam accepit.

30. Tandem pro distinctionis calce studiosè animadvertimus, Magistrum hic in textùs litterà, etsi obiter, asseruisse, rationalem animam separatam à corpore esse personam. Hoc etenim confidenter improbant Parisienses, gravique censurà taxant: Sed immeritò; cum alia, ac diversa sit Magistri mens, quàm deprehenditur à Parisiensibus. Nam rationalis anima nec separata à corpore, nec ipsi unita est persona, eò quòd substantiæ completæ nec nomen, aut rem fortiri valeat; sed tantùm esse partem humanæ substantiæ completæ constitutam.

31. Nec abnuitor ita fuisse à Magistro; sed duntaxat ab ipso dicitur, rationalem animam separatam à corpore subsistere per se, tanquam substantiam, seu personam completam; quod hætenùs à nemine exploditur: Quamobrem potiùs vox, quàm Magistri mens aberrat à philosophico scopo. Et hæc de tertià, & ultimà distinctionis parte satis superque sint dicta.

QUÆSTIONES.

32. QUÆSTIO 1. An natura divina personam, aut persona personam assumpsit? De quò, *hic dist. 2. q. 7. & 8.*

33. Quæstio 2. An plures personæ divinæ possint eandem numero creatam naturam assumere? De quò, *hic dist. 1. q. 13.*

34. Quæstio 3. An una persona divina plures possit creatas assumere naturas? De quò, *hic dist. 1. q. 13.*

35. Quæstio 4. An Verbum divinum assumpsit naturam subsistentem, aut assumere potuit? De quò, *hic dist. 2. q. 7.*

36. Quæstio 5. An Verbum divinum assumpsit totam humanitatem? De quò, *hic dist. 2. q. 8.*

37. Quæstio 6. An natura divina potuit immediatè uniri naturæ humanæ? De quò *hic dist. 1. q. 16.*

38. Quæstio 7. An Incarnatio sit opus totius Trinitatis? De quò *hic dist. 1. q. 18.*

39. Quæstio 8. An Trinitas sit causa efficiens Incarnationis? De quò, *hic dist. 1. q. 18.*

40. Quæstio 9. An natura humana fuerit immediatè unita divinitati, aut propriæ subsistentiæ Verbi? De quò, *hic dist. 1. q. 15.*

41. Quæstio 10. An processiones divinæ sint immediatè per naturam? De quò, *tom. 1. dist. 5. q. 1.*

42. Quæstio 11. An essentia divina sit generans, aut genita? De quò, *tom. 1. dist. 5. q. 8.*

43. Quæstio 12. An Christus ut homo, sit Filius naturalis, proprius, aut adoptivus Dei? De quò, *tom. 1. dist. 13. q. 5.*

44. Quæstio 13. An una persona divina sine alterà potuit incarnari? De quò, *hic dist. 1. q. 19.*

45. Quæstio 14. An natura divina debeat dici caro facta, sicut Verbum caro factum dicitur? De quò, *hic dist. 1. q. 16.*

46. Quæstio 15. An Christus Dominus dicendus sit duo propter qualitatem naturæ, aut unus propter unitatem suppositi? De quò *hic dist. 1. q. 17.*

47. Quæstio 16. Quid sit personà, & an formaliter constituitur aliquo positivo, aut negativo? De quò, *tom. 1. dist. 23. q. 1.*

48. Quæstio 17. An subsistentia realiter distinguatur à naturà? De quò, *tom. 1. dist. 23. q. 2.*

49. Quæstio 18. An detur subsistentia absoluta, & communis tribus divinis personis? De quò, *tom. 1. dist. 5. q. 2.*

50. Quæstio 19. Quid sit unio hypostatica? De quò, *hic dist. 2. q. 1.*

51. Quæstio 20. An unio hypostatica sit distincta ab humanitatis unione? De quò *hic dist. 2. q. 1. & 4.*

52. Quæstio 21. An unio hypostatica sit omnium maxima? De quò, *hic dist. 2. q. 2.*

53. Quæstio 22. An unio hypostatica sit ab extremis distincta? De quò, *hic dist. 2. q. 4.*

54. Quæstio 23. An unio hypostatica sit accidens, vel substantia? De quò, *hic dist. 2. q. 5.*